

Bộ Tài chính: Xây dựng quy trình sử dụng nền tảng cửa khẩu số cần tránh chồng chéo

14:47 18/12/2023

Mới đây, Bộ Tài chính có văn bản 13558/BTC-TCHQ gửi UBND tỉnh Lạng Sơn đề nghị khi xây dựng quy trình sử dụng nền tảng cửa khẩu số cần rà soát kỹ căn cứ pháp lý, tránh chồng chéo nhiệm vụ của các lực lượng chức năng tại cửa khẩu.

Lạng Sơn là tỉnh đầu tiên trong cả nước ứng dụng công nghệ số trong quản lý hoạt động cửa khẩu

Theo đó, tại văn bản số 13558/BTC-TCHQ gửi UBND tỉnh Lạng Sơn, Bộ Tài chính cho rằng:

Thời gian qua, tỉnh Lạng Sơn có nhiều nỗ lực, chủ động trong việc triển khai chuyển đổi số theo Chương trình chuyển đổi số quốc gia.

Đặc biệt, nền tảng cửa khẩu số tại Lạng Sơn được triển khai thí điểm từ năm 2022, với sự phối hợp của Tổng cục Hải quan (Bộ Tài chính) trong việc cung cấp, chia sẻ dữ liệu liên quan đến các thông tin về hàng hóa xuất nhập khẩu,

phương tiện xuất nhập cảnh cho trung tâm vận hành nền tảng cửa khẩu số của tỉnh, góp phần hỗ trợ tích cực trong công tác quản lý điều hành của tỉnh và các cơ quan quản lý chức năng tại cửa khẩu.

Tuy nhiên, liên quan đến quy trình sử dụng nền tảng cửa khẩu số, hiện nay tỉnh Lạng Sơn đang xây dựng Quyết định thay thế Quyết định 941/QĐ-UBND về quy trình sử dụng Nền tảng cửa khẩu số.

Bộ Tài chính cho rằng, nhiều nội dung chưa phù hợp với chức năng nhiệm vụ của các đơn vị tại cửa khẩu, có sự chồng chéo giữa các lực lượng.

Bộ Tài chính cho biết, dự thảo quyết định quy định cụ thể trách nhiệm, nghĩa vụ của các tổ chức, cá nhân (cơ quan quản lý nhà nước, doanh nghiệp xuất nhập khẩu, người điều khiển phương tiện vận tải), bao gồm cả các cơ quan chức năng trực thuộc tỉnh và các đơn vị thuộc sự quản lý của các bộ, ngành, như: Hải quan, Biên phòng, Kiểm dịch khi thực hiện quy trình xuất khẩu, nhập khẩu hàng hóa trên Nền tảng cửa khẩu số; quy trình đối với phương tiện của Việt Nam, Trung Quốc chở hàng hóa ra, vào khu vực cửa khẩu, kèm biểu mẫu tờ khai báo thông tin phương tiện vận tải chở hàng hóa xuất nhập khẩu.

Như vậy, dự thảo Quyết định có chứa đựng nội dung quy định về thủ tục hành chính, nhưng những thủ tục hành chính này lại không được quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật hay thuộc trường hợp được luật, nghị quyết của Quốc hội giao cho cấp UBND ban hành quyết định hướng dẫn.

Theo đó, nội dung dự thảo Quyết định có chứa đựng thủ tục hành chính là chưa phù hợp với quy định tại khoản 4 Điều 14 Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

Do đó, Bộ Tài chính đề nghị tỉnh Lạng Sơn rà soát kỹ căn cứ pháp lý đối với thẩm quyền, chức năng, nhiệm vụ của tỉnh trong việc quy định về đối tượng áp dụng.

Theo Bộ Tài chính, có sự chồng chéo nhiệm vụ của các lực lượng chức năng trong dự thảo quy trình. Căn cứ theo Luật Hải quan 2014, Luật Biên phòng 2020 và các văn bản dưới luật đã phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Hải quan và Bộ đội biên phòng trong hoạt động kiểm tra, giám sát và làm thủ tục với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh; phương tiện vận tải xuất cảnh, nhập cảnh, quá cảnh và hành khách xuất nhập cảnh.

Theo đó, cơ quan Hải quan có nhiệm vụ chủ trì thực hiện thủ tục kiểm tra, giám sát hải quan đối với hàng hóa xuất nhập khẩu, phương tiện xuất nhập cảnh, phương tiện qua lại biên giới để giao nhận hàng hóa và trong phạm vi nhiệm vụ,

quyền hạn của mình, chủ trì, phối hợp thực hiện các hoạt động phòng ngừa, ngăn chặn và đấu tranh chống tội phạm về ma túy tại khu vực hoặc địa bàn quản lý, kiểm soát;

Bộ đội Biên phòng thực hiện kiểm soát xuất nhập cảnh tại cửa khẩu do Bộ Quốc phòng quản lý và chỉ kiểm tra giám sát hàng hóa mua bán, trao đổi của cư dân biên giới tại các cửa khẩu phụ lối mở biên giới nơi không có cơ quan hải quan.

Tại dự thảo quyết định quy định Bộ đội Biên phòng kiểm tra, xác nhận đối với phương tiện vận tải qua cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn là không phù hợp với Luật Biên phòng Việt Nam và Luật Hải quan.

Bên cạnh đó, quy trình thủ tục hải quan, kiểm tra, giám sát hải quan được Quốc hội và Chính phủ giao Bộ Tài chính xây dựng tại Luật Hải quan và các văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn Luật Hải quan và được áp dụng thống nhất trên toàn bộ các khu vực thuộc địa bàn quản lý hải quan trên toàn quốc.

Việc tỉnh Lạng Sơn ban hành quy định riêng làm thay đổi quy trình dễ dẫn đến không thống nhất giữa các cửa khẩu, giữa các địa phương khi thực thi pháp luật hải quan, gây chồng chéo, làm phát sinh thủ tục hành chính cho người dân, doanh nghiệp, kéo dài thời gian thông quan hàng hóa qua cửa khẩu.

Do đó, Bộ Tài chính đề nghị UBND tỉnh Lạng Sơn chỉ đạo đơn vị tham mưu, soạn thảo Quyết định đánh giá quá trình thực hiện Quyết định 941/QĐ-UBND, rà soát lại các cơ sở pháp lý, tiếp thu ý kiến của Bộ Tài chính để xây dựng dự thảo Quyết định thay thế cho phù hợp với quy định của pháp luật.

Bộ Tài chính cũng cho biết, hiện nay, một số tỉnh biên giới đang xây dựng kế hoạch triển khai xây dựng mô hình nền tảng cửa khẩu số, cửa khẩu thông minh. Tuy nhiên, qua thực tiễn khi thực hiện đang có sự chồng chéo giữa các hệ thống, quy trình, thủ tục đã được Luật Hải quan, Luật Biên phòng và các quy định của các lực lượng quản lý nhà nước khác tại khu vực cửa khẩu.

Việc mỗi địa phương xây dựng một nền tảng cửa khẩu số sẽ dẫn đến sự không thống nhất về các quy trình, thủ tục, kiểm tra giám sát hải quan, cũng như các quy trình nghiệp vụ khác, đặc biệt là đặc thù của những cửa khẩu có khác nhau.

Điều này ảnh hưởng đến công tác quản lý nhà nước về hải quan, không thống nhất giữa các cửa khẩu, giữa các địa phương khi thực thi pháp luật hải quan và các pháp luật quản lý chuyên ngành khác, đồng thời gây lãng phí đầu tư xây dựng, nguồn nhân lực...

Bên cạnh đó, tại Quyết định số 2294/QĐ- BTTT, ngày 21/11/2023 của Bộ Thông tin và Truyền thông đã bổ sung Nền tảng cửa khẩu số và giao Bộ Tài chính, Bộ Quốc phòng là cơ quan chủ quản hỗ trợ phát triển Nền tảng cửa khẩu số, để phù hợp với thực tế quản lý thương mại biên giới, tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động thông quan hàng hóa xuất nhập khẩu.

Bộ Tài chính đã giao Tổng cục Hải quan rà soát tổng thể các quy trình nghiệp vụ của cơ quan Hải quan, Biên phòng, Kiểm dịch và các cơ quan quản lý nhà nước khác tại cửa khẩu đường bộ; đề xuất xây dựng bài toán nghiệp vụ tổng thể theo hướng: các thủ tục hành chính liên quan đến hàng hóa xuất nhập khẩu, người và phương tiện vận tải xuất nhập cảnh đều thực hiện trên Cổng Thông tin một cửa quốc gia (NSW).

Khi thực hiện thủ tục hành chính, tổ chức, cá nhân chỉ khai báo một lần và hệ thống NSW sẽ tự động chuyển thông tin đến các đơn vị liên quan để xử lý theo chức năng, nhiệm vụ. NSW sẽ tự động tiếp nhận, chia sẻ dữ liệu, thông tin liên quan đến hàng hóa, người, phương tiện với các cơ quan, tổ chức, đơn vị có liên quan để phục vụ yêu cầu nghiệp vụ, quản lý; có kết nối dữ liệu với hệ thống quản lý tại cửa khẩu thông minh.

Bên cạnh đó, các trang thiết bị kiểm tra, giám sát tại cửa khẩu chỉ đầu tư lắp đặt tại một khu vực được Hải quan, Biên phòng và ban quản lý kinh tế cửa khẩu thống nhất; kết nối với NSW và dùng chung cho các cơ quan quản lý nhà nước tại cửa khẩu theo chức năng, nhiệm vụ.

Nguyễn Kiên